

Jura, Fjerkræ, Grise, Heste, Kvæg

Staldanlægs restlevetid regnes fra etableringen

Højesteretsdom fra april 2023 i tvist om frist, som Miljø- og Fødevareklagenævnet gav husdyrbrug til at overholde totaldepositionskravet for ammoniak. Forventet restlevetid for staldanlæg er afgørende for fristen.

Analyse | 30. juni 2023

Kommunens revurdering

Husdyrbruget i denne sag ligger i nærheden af et Natura 2000-område. Kommunen revurderer husdyrbrugets miljøgodkendelse i 2019 og foretager her beregninger, der viser, at husdyrbruget ikke overholder husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til maksimal totaldeposition af ammoniak. Kommunen giver påbud til husdyrbruget om at overholde totaldepositionskravet senest ved udgangen af 2030.

Kommunen begrundet fristen med staldanlæggenes restlevetid, som kommunen regner fra en række renoveringsarbejder udført i 2015. (Staldanlæg 1 er etableret i 1972 og staldanlæg 2 i 1992-93).

Revurdering af husdyrbrug og overholdelse af totaldepositionskrav for ammoniak

Ved revurdering af et husdyrbrug skal kommunen sikre, at husdyrbruget overholder husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav om maksimal totaldeposition af ammoniak. Opfylder husdyrbruget ikke kravet på tidspunktet for revurdering, skal kommunen stille de vilkår, der er nødvendige for at sikre overholdelse og give disse vilkår som påbud.

Hvis der ikke er grundlag for at kræve totaldepositionskravet opfyldt straks – på revurderingstidspunktet – skal kommunen give husdyrbruget en frist til at opfylde kravet. Fristen fastsættes under hensyn til den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Husdyrbruget klager over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ændrer påbuddet, så husdyrbruget allerede ved udgangen af 2021 skal overholde totaldepositionskravet. Klagenævnet begrundede den ændrede frist med, at staldanlæggenes restlevetid skal regnes fra deres etableringstidspunkter, og at restlevetiden dermed er udløbet på tidspunktet for revurderingen.

Dermed skal husdyrbruget efter nævnets opfattelse overholde totaldepositionskravet allerede på tidspunktet for nævnets afgørelse, men da kommunen har stillet husdyrbruget i udsigt, at kravet først skal opfyldes ved udgangen af 2030, giver nævnet en frist til udgangen af 2021.

Højesterets dom

Højesteret fortolker husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 44, stk. 8 (i dommen er det § 39, stk. 7 i den dagældende bekendtgørelse nr. 1261 af 29. november 2019) sådan, at der i almindelighed skal udstedes et påbud om, at totaldepositionskravet skal opfyldes med det samme, hvis den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg må anses for udløbet på tidspunktet for revurdering. En frist kommer dermed som udgangspunkt kun på tale, hvis den forventede restlevetid ikke kan anses for udløbet på revurderingstidspunktet.

Højesteret giver herefter klagenævnet ret i, at den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg skal beregnes fra staldanlæggets etableringstidspunkt. Højesteret når frem til det ved en fortolkning af reglernes formulering (reglernes ordlyd). Hertil kommer, at Højesteret mener, at den nævnte forståelse af ”den forventede restlevetid” er i overensstemmelse med forarbejderne til husdyrbrugloven.

Højesteret tilføjer, at forarbejderne forudsætter, at man ved at lægge vægt på anlæggets forventede levetid fra etableringen (typisk 15 -20 år – i særlige tilfælde op til 30 år) i almindelighed har taget højde for proportionalitetsprincippet og hensynet til forudsigelighed.

Højesteret konkluderer, at, der ikke er grundlag for at tilsidesætte klagenævnets vurdering af den forventede restlevetid regnet fra staldanlæggenes etableringstidspunkter. Dermed er der ikke grundlag for at ophæve afgørelsen og hjemvise sagen til fornyet behandling som ellers ønsket af husdyrbruget. Højesteret bemærker, at klagenævnets afgørelse er i overensstemmelse med forarbejdernes bemærkninger om proportionalitet og forudsigelighed, og at der ikke er omstændigheder vedr. husdyrbruget, der gør, at nævnets afgørelse må anses for at uproportional eller uforudsigelig.

Se [Højesterets dom af 19. april 2023](#) BS-26317/2022-HJR (2.afdeling)

Se regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

§ 44, stk. 8 (tidligere § 39, stk. 7)

”For husdyrbrug, der på tidspunktet for revurderingen ikke lever op til krav om totaldeposition for ammoniak efter §§ 26 og 27, skal kommunalbestyrelsen ved revurderingen sikre, at disse krav overholdes, og at de nødvendige vilkår meddeles som påbud, jf. § 39, jf. § 41, i husdyrbrugloven, herunder ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik på tidspunktet for revurderingen. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke finder grundlag for at påbyde totaldepositionskravet opfyldt på tidspunktet for revurderingen, skal kommunalbestyrelsen fastsætte en frist for kravets overholdelse under hensyn til den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg.”

§ 26, stk. 1

”Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug

må depositionen af ammoniak fra husdyrbruget (stald og lager) inklusiv det ansøgte (totaldeposition) til kategori 1-natur maksimalt være følgende, jf. dog § 28:

- 1) 0,2 kg N pr. ha pr. år, hvis der er flere end 1 andet husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 2.
- 2) 0,4 kg N pr. ha pr. år, hvis der er 1 andet husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 2.
- 3) 0,7 kg N pr. ha pr. år, hvis der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 2.”

Emneord

Husdyrgodkendelse

Jura

Tema: Miljøgodkendelse af husdyrbrug

Find viden og information om regler, der gælder for husdyrbrug. Det er regler om miljøtilladelse og miljøgodkendelse, herunder revurdering og regulering af ammoniak. Det er også regler om anmeldelse, om placering og indretning af anlæg og om anvendelse af...

Vil du vide mere?

Joan Fuglsig Andresen

Specialkonsulent, Erhvervsjura

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

jfa@lf.dk

+45 2382 9064

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S   Tlf.   8740 5000
Agro Food Park 15   Fax.   8740 5010
8200 Aarhus N   Email   info@seges.dk